

den højtærede Statsminister har at sige her-til, om det virkelige Ministeriets Hensigt at drive hen imod Republikkens Indførelse. Jeg tror nemlig ikke, at der er stor Stemning for det her i Landet, og naar man en Gang skal til at undersøge, hvorledes Forholdene har udviklet sig under Krigen herhjemme, tror jeg nok, man vil komme til Erkendelse af, at Kongedømmet saa langt fra har været til Skade for os, at det snarere har været til Gavn for os.

Med Hensyn til de mange Spørgsmaal, det ærede 10de Medlem for Hovedstaden i øvrigt nævnde, var Spørgsmaalet om Landstingets Opløselighed et Hovedspørgsmaal for ham, og jeg erkender, at selvfølgelig skal der en midlertidig Bestemmelse ind i den nye Grundlov af Hensyn til Sønderjydernes Deltagelse i Landstingsvalg og deres Repræsentation i Landstinget, men i øvrigt at gaa med til en Forandring af dette Forhold kan jeg ikke tilraade. Jeg gjorde opmærksom paa, at saaledes som den nuværende Grundlovs § 22 er affattet, er den et Udtryk for en Overenskomst, der er sluttet mellem de tre Grundlovspartier, før der blev Tale om de andre Afgørelser, der senere blev Forligsgrundlag for Grundlovens Gennemførelse. Og jeg skal minde den højtærede Statsminister om, at naar han mente, det var et Udslag af en Overenskomst, der var optaget, efter at der var kommet et Grundlovsforslag i Bladet „Tiden“, fremsat af det ærede Medlem fra Ringkøbing (J. C. Christensen), maa den højtærede Minister have husket fejl, thi alle tre Grundlovspartier blev, inden Krigen i 1914 udbrød, enige om den Affattelse af § 22, som er gældende Lov. Og jeg minder den højtærede Statsminister om, at han forelagde et Grundlovsforslag den 6. Oktober 1914, og der staar den Paragraf, som nu har fundet sit Udtryk i Grundlovens § 22. Det er altsaa en Affattelse, som alle tre Grundlovspartier er blevet enige om og er blevet enige om igod Tid, Aaret før vi fik den nye Forfatning gennemført. Derfor er der fra vor Side ikke nogen Anledning til at gøre Forandring deri.

Med Hensyn til de Forhandlinger, der blev ført med de tre Højremænd paa den Tid, skal jeg kun sige, at det er ganske rigtigt, at Statsministeren sagde til mig en Dags Tid efter, at de havde meldt sig til Forhandling, at den Forhandling vilde man optage med de tre. Jeg spurgte paa hvilket Grundlag, og dertil svarede Ministeren mig, at det kunde han ikke sige i det Øjeblik; nu skulde

Forhandlingerne begynde. Men senere er det ikke i min Erindring, at jeg fik Besked om, hvilke Spørgsmaal de var villige til at gaa ind paa, og hvilke Spørgsmaal Ministeriet vilde forelægge Partierne, før nogle ganske faa Dage, inden vi valgte det større Grundlovsudvalg paa 21 Medlemmer; da blev det forelagt os, og vi gik alle med til at indstille dette Forslag til endelig Vedtagelse, fordi det var os om at gøre, at Grundloven kunde fremtræde saa enstemmigt vedtaget som muligt, og det lykkedes ogsaa at faa den vedtaget saaledes, at der kun var et eneste Medlem af Tinget, der ikke stemte for den.

Det ærede 10de Medlem for Hovedstaden var meget ivrig for, at vi skulde forandre hele § 32 i Grundloven, idet han mente, at Hensyntagen til Befolkningstæthed og Vælgertal var et agrarisk og landbovenligt Standpunkt, som jeg havde givet efter for i sin Tid og derfor havde opretholdt denne Bestemmelse i Grundloven. Jeg kunde svare til Gængæld overfor det ærede Medlem, at hans Standpunkt ganske vist ikke var landbovenligt i denne Sag, men københavnervenligt i meget høj Grad, thi man har stillet f. Eks. Jylland og København og de store Byer, men særlig København, overfor hinanden i den Betragtning, der blev gjort gældende af dette Spørgsmaal, at med Enmandskredses Bibeholdelse var Forholdet det, at der var stor Forskel paa at være Repræsentant i Valgkredse med saa stor Udstrækning som de jyske, fordi Interesserne indenfor de store Kredse for mange Spørgsmaals Vedkommende — f. Eks. med Hensyn til nye Jernbane- og Havneanlæg — var meget forskellige fra Interesserne i mindre Kredse. Derfor var det rimeligt, at man i Grundloven gav visse Regler til Fordel for disse Egne. I København er Forholdene saa godt som ens, de københavnske Interesser er som Regel ens, saa der var ikke nogen Urimelighed i, at man gjorde den Forskel og altsaa stillede Landkredsene paa en noget anden Maade, og det var dette, der fandt sit Udtryk i Grundlovens § 32; det er for Resten en Bestemmelse, som under forskellige Former har staaet der i længere Tid.

Det ærede 10de Medlem for Hovedstaden vilde jo have en hel Mængde forskellige Paragraffer forandret: han vilde have Folkekirken ophævet og Skolevæsenets Forhold forandret. Om det sidste Spørgsmaal har vi nedsat en Skolekommission, og det forekommer mig, at man bør lade den arbejde